

SISÄLLYSLUETTELO

LYHENTEET	XVII
1 JOHDANTO	1
1.1 Laki ja oikeus	1
1.2 Lainvalmistelu ja lakitekniikka	3
1.3 Lainvalmistelun muutos	4
1.4 Lakikieli	7
1.5 Tutkimusasetelma ja -aineisto.....	14
2 KÄSITTEITÄ JA TERMEJÄ	19
2.1 Lakikieli, oikeuskieli ja virkakieli	19
2.2 Lakikielen kehityspiirteitä	20
2.3 Lainlaatijan sanavaraston ydin.....	23
2.4 Oikeusjärjestys ja perustuslain mukainen normihierarkia	28
2.5 Erilaiset säädöstyypit	29
2.6 Kansainvälisen sääntelyn muotoja	31
3 LAINSÄÄDÄNTÖSTRATEGIA JA -TAKTIikka	41
3.1 Lainlaatijan strategiset ja taktiset kysymykset.....	41
3.2 Lainvalmistelun suunnitelmallisuus.....	43
3.3 Perustuslaki ja lainvalmistelu	48
3.4 Säädöstaso.....	51
3.5 Muut lakitekniset ratkaisut.....	64

4	MITEN HALLITUKSEN ESITYKSIÄ LAADITAAN?	69
4.1	Hallituksen esitysten laatimisohteet ja niiden tausta	69
4.2	Muut lainvalmistelun viralliset oppaat	71
4.3	Hallituksen esityksen perusrakenne	73
4.4	Muut mallirakenteet	86
4.5	Miten hallituksen esityksiä tulisi lukea?	98
5	SÄÄDÖSTEN RAKENNE JA SYSTEMATISOINTI	101
5.1	Säädöksen osat	101
5.2	Nimike	102
5.3	Johtolause	104
5.4	Pykälät ja niiden systematisointi	108
5.5	Esimerkki systematisoinnista	110
5.6	Lakien rakenne – uusien lakien systematiikan kehitys vuodesta 1982 vuoteen 2022	117
6	SÄÄNNÖKSEN RAKENNE	121
6.1	Säännöksen osat	121
6.2	Erityyppiset säännökset	125
6.3	Kolmen sääntö	128
6.4	Pääasia ensin -sääntö	129
7	LAKIKIELEN KIELIOPPI JA SANASTO	131
7.1	Miten lakikieli eroaa muusta kielestä?	131
7.2	Hyvän lakikielen ominaisuuksia	141
7.3	Lain ja sen perustelujen kieliasu	143
7.4	Lainlaatijan musta lista: vältettävät sanat ja ilmaukset	146
8	SUOMALAISIA LAKEJA JA PYKÄLIÄ – KÄYTÄNTÖÄ JA ESIMERKKEJÄ	155
8.1	Tarkastelun kohteena olevat säädökset ja säännökset	155
8.2	Vuoden 2000 perustuslaki	156
8.3	Hallintolaki	170

8.4	Valmiuslaki	177
8.5	Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki.....	184
8.6	Oppivelvollisuuslaki.....	190
8.7	Laki hyvinvointialueesta	194
8.8	Rikoslain 20 luku, seksuaalirikokset	201
8.9	Luonnonsuojelulaki.....	204
8.10	Tarkoitus- ja tavoitesäännökset ja soveltamisala- ja määritelmäsäännökset	211
8.11	Loppusäännökset.....	223
8.12	Kokoavia näkökohtia.....	225
9	KANSAINVÄLISTÄ OIKEUSVERTAILUA.....	229
9.1	Tarkastelukulman ja kohteiden valinta	229
9.2	Pohjoismaat	231
9.3	Romaanis-germaanisen oikeusryhmän maat.....	263
9.4	<i>Common law</i> -järjestelmän maat	273
9.5	Kansainvälinen sääntely.....	274
9.6	Kokoavia näkökohtia.....	280
10	LAKITEKNIIKAN JA LAKIKIELEN SUOSITUKSET	283
10.1	Yleiset vaatimukset oikeudelliselle sääntelylle.....	283
10.2	Säädöstekstin laatiminen.....	285
10.3	Erilaiset säädökset ja säännökset.....	288
10.4	Säädökset kansalaisen ja soveltajan kannalta	293
10.5	Täydentävät suositukset.....	293
11	PÄÄTELMIÄ JA KESKUSTELUA	297
11.1	Suomalaiset lakitekstit kestävät kansainvälisen vertailun	297
11.2	...mutta parannettavaa on!.....	299
11.3	Lainsäädännön kehittämisen visio.....	302

ENGLISH SUMMARY – THE LETTER OF THE LAW.		
LEGISLATIVE TECHNIQUE AND THE LANGUAGE OF THE LAW		309
1	Introduction	310
2	Implementation of the research	315
3	Recommendations for legislative technique and legal language	319
4	Conclusions	333
 RÉSUMÉ – LA LETTRE DE LA LOI.		
TECHNIQUE LÉGISLATIVE ET LANGUE JURIDIQUE		338
1	Introduction	338
2	Réalisation de la recherche.....	339
3	Bilan de la recherche	340
4	Conclusion.....	342
 LÄHTEET JA LISÄLUKEMISTA		345
ASIAHAKEMISTO		365
HENKILÖHAKEMISTO		375